

LiU:s gemensamma modell för kvalitetssäkring av utbildning

Kvalitetssäkring av utbildning vid LiU tar sin utgångspunkt i den strategikarta som fastställts för LiU:s verksamhet. Den övergripande visionen för utbildning är att LiU ska vara ett universitet med internationell lyskraft där människor och idéer möts och utvecklas. Detta sker genom att attrahera studenter och doktorander och förbereda dem för framtida verksamhet i ett hållbart samhälle i en föränderlig värld. Förverkligandet av denna vision sker genom att vidareutveckla universitetets profil av att vara ett program- och campusuniversitet. LiU:s utbildningar präglas av ett *studentaktivt lärande* vars syfte är att stärka studentens förmåga att ta ansvar för sitt eget lärande och sin utveckling av egna kunskaper, färdigheter och förhållningsätt. Därigenom rustas studenten för ett föränderligt yrkesliv och ett livslångt lärande. Möten mellan lärare och studenter; mellan studenter och studenter samt mellan lärare och lärare är avgörande för att skapa kreativa lärandeaktiviteter och för att stimulera, utmana och stödja studenterna i deras lärande. Att långsiktig säkra utbildningens kvalitet, relevans och attraktivitet förutsätter successiv och målmedveten pedagogisk utveckling. En viktig utgångspunkt i LiU:s arbete för pedagogisk utveckling handlar om etablerandet av innovativa och funktionella *lärandemiljöer* där fysiska och virtuella, formella och informella former av lärande samspelar.

Personal och studenter vid LiU har ett gemensamt ansvar för att bedriva *kvalitetsarbete* i syfte att verka för att all utbildning håller hög kvalitet. Studenter, lärare, programansvariga/ordförande i programnämnder, studierektorer, prefekter, dekaner och rektor har det gemensamma ansvaret för utbildningen i detta hänseende.

En viktig del i kvalitetsarbetet är de *kvalitetssäkrande processer* som syftar till att säkerställa hög kvalitet i utbildning. Utgångspunkten för LiU:s modell för kvalitetssäkring av utbildning är att den utgör en viktig del av det sammantagna kvalitetsfrämjande arbete som görs i syfte att utbildningar ska hålla hög kvalitet. Modellen för kvalitetssäkring är också enhetlig för hela lärosätet och har till uppgift att bidra till att säkerställa att all utbildning håller hög kvalitet.

Det yttersta ansvaret vid LiU för att utbildningar håller hög kvalitet är rektors och avilars i delegation fakultetsstyrelserna och områdesstyrelsen för utbildningsvetenskap (hädanefter inkluderas, i detta dokument, utbildningsvetenskap i begreppet fakultet). Den organisationsmodell som tillämpas vid LiU innebär också att fakulteterna har stor frihet att själva fatta beslut om hur det *kvalitetsfrämjande* arbetet ska organiseras medan det *kvalitetssäkrande systemet* är

gemensamt och omfattas av innevarande modell för kvalitetssäkring. Dessutom skapar en gemensam modell för kvalitetssäkring vid LiU förutsättningar för aktiv dialog och erfarenhetsutbyte mellan fakulteterna.

Kvalitetssäkring av högre utbildning

Kraven på kvalitetssäkring av högre utbildning anges i högskolelag (HL), högskoleförordning (HF), Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) samt i det nationella system för kvalitetssäkring av högre utbildning som UKÄ utarbetat på uppdrag av regeringen. Av 1 kap. 4§ högskolelagen (1992:1434) framgår att lärosätena har ansvaret för att utbildning och forskning håller hög kvalitet och att kvalitetsarbetet vid högskolor och universitet är en gemensam angelägenhet för personal och studenter.

Det nationella system för kvalitetssäkring som UKÄ utarbetat innefattar fyra olika komponenter; examenstillståndsprövningar, granskning av lärosätens kvalitetssäkringsarbete, utbildningsutvärderingar samt tematiska utvärderingar. Det nationella systemet för kvalitetssäkring innebär att lärosätena själva ska ansvara för systematisk kvalitetssäkring av samtliga utbildningar som lärosätet erbjuder. Ansvaret för kvalitetsarbetet har alltid åvilat lärosätet men det nya nationella systemet för kvalitetssäkring ställer krav på ett sammanhållet kvalitetssäkringssystem per lärosäte. UKÄ granskar varje lärosätes modell för kvalitetssäkring i syfte att granska att den lokala modellen för kvalitetssäkring uppfyller de krav och kriterier som framgår i det nationella systemet för kvalitetssäkring¹. Därtill utvärderar UKÄ ett urval av LiU:s utbildningar inom komponenten utbildningsutvärderingar.

Gemensamma resurser och gemensamt stöd för kvalitetsutveckling vid LiU

LiU bedriver ett kontinuerligt arbete för att kvalitetssäkra och kvalitetsutveckla såväl utbildningar som den stödstruktur som omger desamma. Samtliga utbildningar vid LiU ska vid ett tillfälle inom en sexårsperiod (2017-2022) kvalitetssäkras i enlighet med LiU:s modell för kvalitetssäkring. Det är dekanens ansvar att denna kvalitetssäkring genomförs och rapporteras årligen till rektor den kvalitetssäkring som slutförts under året. Utöver kvalitetssäkring av varje enskild utbildning finns

¹ UKÄ genomför lärosätetillsyn innan granskning av lärosätets kvalitetssäkringssystem sker. I lärosätetillsynen fokuseras sex olika områden: antagning, studentinflytande, kurs- och utbildningsplaner, kursvärderingar, anställning samt överklagande och klagomål.

LiU-gemensamt stöd och LiU-gemensamma resurser som främjar kvalitet i utbildning vid LiU. Dessa resurser, vilka beskrivs nedan, bidrar till att säkra kvaliteten i utbildning och relaterar till de krav på kvalitetsarbete som ställs i HL, HF och ESG.

Vid LiU finns regelverk och processer som är framtagna för hur arbetet med att inrätta, revidera, ompröva, ställa in samt avveckla program, kurser och huvudområden ska hanteras. Genom dessa processer säkerställs exempelvis att det finns organisatoriska förutsättningar för att nya utbildningar som erbjuds ska kunna ges med hög kvalitet. LiU omprövar och fattar årligen beslut om det utbildningsutbud som ska ges nästkommande läsår. LiU har i sitt regelverk även bestämmelser för antagning till utbildning, hur examinationer genomförs, vem som får utses till examinator samt vilka examina som utfärdas vid LiU.

En förutsättning för att kunna bedriva utbildning med hög kvalitet är att LiU har lärare som håller hög såväl vetenskaplig som pedagogisk kompetens. I detta arbete är anställningsförfarandet av lärare av central betydelse och regleras i den lokala anställningsordningen. I enlighet med anställningsordningen ska såväl vetenskaplig, pedagogisk samt administrativ skicklighet sammanvägas vid bedömning och rangordning av de sökande. I anställningsordningen ställs också krav på formell högskolepedagogisk kompetens för att bli behörighetsförklarad för läraranställning vid LiU.

I syfte att stödja den pedagogiska kompetensutvecklingen av lärare finns vid LiU ett högskolepedagogiskt centrum inrättat, Didacticum, vilket bland annat har i uppdrag att anordna behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningar. Didacticum har även i uppdrag att anordna kurser, seminarier, workshops, årligen återkommande pedagogikdagar mm som riktar sig till såväl nya som mer erfarna lärare vid LiU.

All undervisning vid LiU bedrivs i funktionella lärandemiljöer där de studerande har tillgång till ändamålsenliga lokaler, teknisk infrastruktur samt bibliotek med god tillgång till såväl nationell som internationell aktuell och för utbildningarna relevant litteratur. De studerande har också tillgång till olika former av stöd som exempelvis studenthälsovård, studievägledning, språkverkstäder samt stöd för studenter med funktionsvariation.

Utbildningar vid LiU är utformade på ett sådant sätt att de stimulerar studenternas eget kunskapssökande, reflektion samt ansvar för den egna lärprocessen. Utbildningar bedrivs med olika pedagogiska modeller men gemensamt är att de sätter studenternas aktiva lärande i centrum.

Vid LiU samlas på ett systematiskt sätt nyckeltal och annan relevant information om verksamheten in för att analysera och styra utvecklingen av verksamheten. I enlighet

med strategikartan följer LiU exempelvis årligen upp förstahandssökande till program vid LiU samt etableringsgraden på arbetsmarknaden efter slutförd utbildning. Därutöver arbetar fakulteter och institutioner med ytterligare nyckeltal som de identifierar som relevanta för att följa upp och styra verksamheten inom det egna ansvarsområdet.

LiU sammanställer och publicerar regelbundet information om de utbildningar som erbjuds. Informationen innehåller bland annat uppgifter om utbildningarnas innehåll, examen efter avslutad utbildning, framtida arbetsmarknad, behörighetskrav för antagning till utbildning samt annan information av betydelse för bland annat presumtiva studenters val av utbildning.

LiU arbetar även med att informera om sin verksamhet, både externt och internt, genom olika informationskanaler, exempelvis webbsidor, årsredovisning, verksamhetsplaner och annan tryckt information.

I kvalitetsarbetet är former för att inhämta studenters och doktoranders synpunkter på sina utbildningar av central betydelse. Vid LiU ges studenter och doktorander möjligheter att i flera olika fora påverka de beslut som fattas avseende utbildningens genomförande. Studeranderepresentanter, utsedda av studentkårerna, deltar i olika beredande och beslutande organ på samtliga nivåer i organisationen.

En annan form av studentinflytande är att studenter, efter varje avslutad kurs, ges möjlighet att framföra sina synpunkter på kursen genom det gemensamma elektroniska kursvärderingssystem som används vid LiU samt kompletterande kursvärderingar som kan göras inom respektive utbildning. Med viss periodicitet genomförs också student- och doktorandundersökningar i vilka studenter och doktorander ges möjlighet att framföra synpunkter på såväl utbildning som studiemiljön vid LiU. Utifrån resultaten i dessa undersökningar upprättas handlingsplaner vilka följs upp inför genomförande av nästa student-/doktorandundersökning.

LiU:s gemensamma modell för kvalitetssäkring av utbildning

LiU:s gemensamma modell för kvalitetssäkring är utformad utifrån de krav som ställs i HL, HF, ESG samt i det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning som UKÄ utarbetat. Den gemensamma modellen för kvalitetssäkring ska användas av samtliga fakulteter.

Till innevarande dokument finns två bilagor – *Processbeskrivning för kvalitetssäkring av utbildning på grundnivå och avancerad nivå* samt *Processbeskrivning för kvalitetssäkring av utbildning på forskarnivå*. I dessa bilagor återfinns en mer detaljerad beskrivning av hur kvalitetssäkring av utbildning

genomförs samt vilket ansvar som åligger olika organisatoriska nivåer i arbetet med kvalitetssäkring av utbildning.

Kvalitetssäkring av varje enskild utbildning på grundnivå och avancerad nivå utgår från följande kriterier:

- a) Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna uppnått samtliga examensmål för aktuell examen när examen utfärdas.
- b) Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna.
- c) Det finns en tydlig koppling mellan utbildning och forskning i lärandemiljön.
- d) Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.
- e) Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.
- f) Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.
- g) Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Kvalitetssäkring av varje enskild forskarutbildning utgår från följande kriterier:

- a) Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden är välmotiverad och adekvat.
- b) Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.
- c) Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas med hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.
- d) Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att doktoranderna uppnått samtliga examensmål för aktuell examen när examen utfärdas.
- e) Utbildningen är användbar och förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.
- f) Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.
- g) Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

LiU:s modell för kvalitetssäkring utvärderas av UKÄ år 2020. Syftet med UKÄ:s granskning är att utvärdera att LiU:s modell når upp till de mål och syften som det nationella systemet för kvalitetssäkring föreskriver. Därtill utvärderar UKÄ ett urval

utbildningar på samtliga nivåer inom det nationella kvalitetssäkringssystemets komponent utbildningsutvärdering. UKÄ genomför även tematiska utvärderingar inom vilka olika specifika frågor granskas.